

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

10 mars 2022

PROPOSITION DE LOI

**portant le Livre 1er “Dispositions générales”
du Code civil**

ARTICLES ADOPTÉS EN PREMIÈRE LECTURE
PAR LA COMMISSION
DE LA JUSTICE

PROPOSITION DE LOI

**portant le livre 1er “Dispositions générales”
du Code civil**

(nouvel intitulé)

Voir:

Doc 55 1805/ (2020/2021):

- 001: Proposition de loi de MM. Geens et Aouasti, Mmes Gilson, Hugon et Gabriëls et MM. Segers et Van Hecke.
- 002: Avis du Conseil d'État.
- 003: Amendements.
- 004: Rapport de la première lecture.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

10 maart 2022

WETSVOORSTEL

**houdende Boek 1 “Algemene bepalingen”
van het Burgerlijk Wetboek**

ARTIKELN AANGENOMEN IN EERSTE LEZING
DOOR DE COMMISSIE
VOOR JUSTITIE

WETSVOORSTEL

**houdende boek 1 “Algemene bepalingen”
van het Burgerlijk Wetboek**

(nieuw opschrift)

Zie:

Doc 55 1805/ (2020/2021):

- 001: Wetsvoorstel van de heren Geens en Aouasti, de dames Gilson, Hugon en Gabriëls en de heren Segers en Van Hecke.
- 002: Advies van de Raad van State.
- 003: Amendementen.
- 004: Verslag van de eerste lezing.

06554

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

CHAPITRE 1er**Disposition introductive**Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

Contenu du livre 1er "Dispositions générales" du Code civil

Art. 2

Le Livre 1er du Code civil créé par l'article 2 de la loi du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un livre 8 "La preuve", comprend les dispositions suivantes:

"Livre 1er. Dispositions générales

Art. 1.1. Sources

Sans préjudice des lois particulières, de la coutume et des principes généraux du droit, le présent Code régit le droit civil, et plus largement le droit privé. Il s'applique en toutes matières, sans préjudice des règles propres à l'exercice de la puissance publique.

Les usages ne sont une source de droit que si la loi ou le contrat s'y réfère.

Art. 1.2. Application de la loi dans le temps

La loi ne dispose que pour l'avenir. Elle n'a pas d'effet rétroactif à moins que cela soit indispensable à la réalisation d'un objectif d'intérêt général.

Sauf disposition contraire, la loi nouvelle est applicable non seulement aux situations nées après son entrée en vigueur, mais aussi aux effets futurs de situations nées sous l'empire de la loi ancienne qui se produisent ou perdurent sous la loi nouvelle, pour autant qu'il ne soit pas ainsi porté atteinte à des droits déjà irrévocablement fixés.

Par dérogation à l'alinéa 2, la loi ancienne reste applicable aux contrats conclus sous l'empire de cette loi, sauf si la loi nouvelle est d'ordre public ou impérative ou si elle prescrit son application aux contrats en cours.

HOOFDSTUK 1

Inleidende bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

Inhoud van boek 1 "Algemene bepalingen" van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, ingevoerd bij artikel 2 van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoering van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek, bevat de volgende bepalingen:

"Boek 1. Algemene bepalingen

Art. 1.1. Bronnen

Onverminderd de bijzondere wetten, de gewoonte en de algemene rechtsbeginselen regelt dit wetboek het burgerlijk recht en ruimer het privaatrecht. Het is van algemene toepassing zonder afbreuk te doen aan de regels die eigen zijn aan de uitoefening van het openbaar gezag.

De gebruiken zijn slechts bron van recht indien de wet of het contract daarnaar verwijst.

Art. 1.2. Toepassing van de wet in de tijd

De wet beschikt alleen voor de toekomst. Zij heeft geen terugwerkende kracht tenzij dit noodzakelijk is voor een doelstelling van algemeen belang.

Behoudens andersluidende bepaling, is een nieuwe wet niet alleen van toepassing op situaties die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van onder de vroegere wet ontstane situaties die zich voordoen of voortduren onder de nieuwe wet, voor zover dit geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten.

In afwijking van het tweede lid, blijft de oude wet van toepassing op contracten gesloten onder deze wet, tenzij de nieuwe wet van openbare orde of dwingend recht is of de toepassing ervan bepaalt op lopende contracten.

Néanmoins, la validité du contrat demeure régie par la loi applicable au moment de sa conclusion.

Art. 1.3. Acte juridique

L'acte juridique est la manifestation de volonté par laquelle une ou plusieurs personnes ont l'intention de faire naître des effets de droit.

Sauf disposition légale contraire, toute personne, physique ou morale, possède la capacité de jouissance et la capacité d'exercice.

On ne peut déroger à l'ordre public ni aux règles impératives.

Est d'ordre public la règle de droit qui touche aux intérêts essentiels de l'État ou de la collectivité, ou qui fixe, dans le droit privé, les bases juridiques sur lesquelles repose la société, telles que l'ordre économique, moral, social ou environnemental.

Est impérative la règle de droit édictée pour la protection d'une partie réputée plus faible par la loi.

Art. 1.4. Manifestation de volonté

La manifestation de volonté est expresse ou tacite.

La manifestation de volonté est réceptice lorsqu'elle doit parvenir à une personne déterminée pour produire ses effets. Elle peut être retirée aussi longtemps qu'elle n'est pas parvenue au destinataire.

Art. 1.5. Notification

La notification est la communication d'une décision ou d'un fait par une personne à une ou plusieurs personnes déterminées.

La notification parvient au destinataire lorsque celui-ci en prend connaissance ou aurait raisonnablement pu en prendre connaissance.

La notification accomplie par voie électronique parvient au destinataire soit lorsque celui-ci en prend connaissance, soit lorsqu'il aurait raisonnablement pu en prendre connaissance pour autant que, dans cette dernière hypothèse, ce destinataire ait préalablement accepté l'utilisation de l'adresse électronique ou d'un autre mode de communication électronique auquel l'auteur de la notification a eu recours.

De geldigheid van het contract blijft evenwel beheerst door de wet die van toepassing was op het ogenblik van zijn totstandkoming.

Art. 1.3. Rechtshandeling

De rechtshandeling is de wilsuiting waarbij een of meer personen de bedoeling hebben om rechtsgevolgen te doen ontstaan.

Tenzij de wet anders beschikt, heeft iedere natuurlijke of rechtspersoon rechtsbekwaamheid en handelingsbekwaamheid.

Er kan niet worden afgeweken van de openbare orde, noch van de regels van dwingend recht.

Is van openbare orde de rechtsregel die de essentiële belangen van de staat of van de gemeenschap raakt of die in het privaatrecht de juridische grondslagen bepaalt waarop de maatschappij berust, zoals de economische orde, de morele orde, de sociale orde of de orde van het leefmilieu.

Is van dwingend recht de rechtsregel die is vastgesteld ter bescherming van een partij die door de wet als zwakker wordt gehouden.

Art. 1.4. Wilsuiting

Een wilsuiting is uitdrukkelijk of stilzwijgend.

Een wilsuiting is mededelingsplichtig wanneer zij een bepaalde persoon moet bereiken om uitwerking te hebben. Zij kan worden ingetrokken zolang zij de bestemming niet heeft bereikt.

Art. 1.5. Kennisgeving

De kennisgeving is de mededeling van een beslissing of een feit verricht door een persoon aan een of meer bepaalde personen.

De kennisgeving bereikt de bestemming wanneer deze ervan kennisneemt of er redelijkerwijze kennis van had kunnen nemen.

De kennisgeving langs elektronische weg verricht, bereikt de bestemming hetzij wanneer deze ervan kennis neemt, hetzij wanneer deze er redelijkerwijze kennis van had kunnen nemen voor zover dat, in die laatste hypothese, die bestemming voorafgaandelijk het gebruik heeft aanvaard van het elektronisch adres of van een ander elektronisch communicatiemiddel dat de persoon die de kennisgeving verricht, heeft aangewend.

Art. 1.6. Terme et condition

À moins que la loi ou sa nature s'y oppose, les effets d'un acte juridique peuvent être affectés d'un terme ou d'une condition.

Art. 1.7. Calcul des délais

§ 1er. Un délai exprimé en jours, en semaines, en mois ou en années commence à courir le lendemain de l'événement ou de l'acte qui lui donne naissance.

§ 2. Un délai exprimé en heures commence à courir immédiatement.

§ 3. Les délais comprennent les jours fériés, les dimanches et les samedis sauf si ceux-ci en sont expressément exclus ou si les délais sont exprimés en jours ouvrables.

Les jours ouvrables sont tous les jours autres que les jours fériés légaux, dimanches et samedis.

§ 4. Si le dernier jour d'un délai exprimé autrement qu'en heures pour l'accomplissement d'une prestation ou d'une communication est un jour férié, un dimanche ou un samedi, le délai prend fin à l'expiration de la dernière heure du jour ouvrable suivant.

Ce paragraphe ne s'applique pas aux délais calculés rétroactivement à partir d'une date ou d'un événement déterminé.

§ 5. Tout délai de deux jours ou plus comporte au moins deux jours ouvrables.

§ 6. Un semestre signifie une période de six mois, un trimestre une période de trois mois et un demi-mois une période de quinze jours.

Si une période est déterminée en mois ou années qui ne doivent pas être consécutifs, le mois est compté comme trente jours et l'année comme 365 jours.

§ 7. Le présent article s'applique en l'absence de disposition légale ou d'acte juridique contraire.

Art. 1.8. Représentation

§ 1er. Il y a représentation lorsqu'une personne est habilitée à poser un acte juridique avec un tiers pour le compte d'une autre personne.

Art. 1.6. Tijdsbepaling en voorwaarde

Tenzij de wet of haar aard zich daartegen verzet, kunnen de gevolgen van een rechtshandeling aan een tijdsbepaling of een voorwaarde worden verbonden.

Art. 1.7. Berekening termijnen

§ 1. Een in dagen, weken, maanden of jaren omschreven termijn begint de dag na de gebeurtenis of handeling die ertoe leidt, te lopen.

§ 2. Een in uren omschreven termijn begint onmiddellijk te lopen.

§ 3. Wettelijk feestdagen, zondagen en zaterdag zijn in de termijnen begrepen, behalve indien deze dagen daarvan uitdrukkelijk zijn uitgesloten of indien de termijnen in werkdagen zijn omschreven.

Werkdagen zijn alle andere dagen dan wettelijke feestdagen, zondagen en zaterdag.

§ 4. Indien de laatste dag van een anders dan in uren omschreven termijn waarbinnen een behaalde prestatie of mededeling moet worden verricht, een wettelijke feestdag, een zondag of een zaterdag is, dan loopt deze termijn af bij het einde van het laatste uur van de daaropvolgende werkdag.

Deze paragraaf is niet van toepassing op termijnen die met terugwerkende kracht vanaf een bepaalde datum of gebeurtenis worden berekend.

§ 5. Elke termijn van twee of meer dagen bevat ten minste twee werkdagen.

§ 6. Onder een semester wordt een periode van zes maanden verstaan, onder een trimester een periode van drie maanden en onder een halve maand een periode van vijftien dagen.

Indien een periode wordt bepaald in maanden of jaren die niet aansluitend moeten zijn, wordt de maand geteld als dertig dagen en het jaar als 365 dagen.

§ 7. Dit artikel is van toepassing tenzij de wet of een rechtshandeling anders bepaalt.

Art. 1.8. Vertegenwoordiging

§ 1. Er is sprake van vertegenwoordiging wanneer een persoon de bevoegdheid heeft om voor rekening van een ander een rechtshandeling met een derde te verrichten.

La représentation est immédiate ou parfaite lorsque le représentant accomplit l'acte juridique au nom et pour le compte de la personne représentée.

La représentation est médiate ou imparfaite lorsque le représentant accomplit cet acte en son propre nom, mais pour le compte de la personne représentée.

§ 2. La représentation trouve sa source dans un acte juridique, une décision de justice ou la loi.

§ 3. En cas de représentation immédiate, l'acte juridique accompli par le représentant produit ses effets entre le représenté et le tiers.

En cas de représentation médiate, l'acte juridique accompli par le représentant produit ses effets entre ce dernier et le tiers.

§ 4. En cas de représentation immédiate, si le représentant excède ses pouvoirs, l'acte juridique ne lie pas le représenté à l'égard des tiers, sauf s'il le ratifie.

La ratification rétroagit à la date à laquelle l'acte juridique a été accompli, sans préjudice des droits acquis par les tiers.

§ 5. Le représenté est également lié par l'acte juridique accompli par un représentant sans pouvoir si l'apparence d'un pouvoir suffisant lui est imputable et si le tiers pouvait raisonnablement tenir pour vraie cette apparence dans les circonstances données. L'apparence est imputable au représenté si celui-ci a librement, par ses déclarations ou son comportement, même non fautifs, contribué à créer ou à entretenir l'apparence.

§ 6. Quiconque doit accomplir des actes juridiques pour le compte d'autrui ne peut se porter contrepartie de celui-ci ni intervenir en cas de conflit d'intérêts. Un tel acte juridique est nul à moins que le représenté y ait expressément ou tacitement consenti.

Art. 1.9. Bonne foi subjective

La bonne foi est présumée.

Une personne est de mauvaise foi, lorsqu'elle connaît les faits ou l'acte juridique auxquels doit se rapporter

De vertegenwoordiging is onmiddellijk of volkomen wanneer de vertegenwoordiger de rechtshandeling verricht in naam en voor rekening van de vertegenwoordigde persoon.

Zij is middellijk of onvolkomen wanneer de vertegenwoordiger die handeling in eigen naam verricht, maar voor rekening van de vertegenwoordigde persoon.

§ 2. Vertegenwoordiging vindt haar oorsprong in een rechtshandeling, een gerechtelijke beslissing of de wet.

§ 3. In geval van onmiddellijke vertegenwoordiging brengt de door de vertegenwoordiger verrichte rechtshandeling rechtsgevolgen teweeg tussen de vertegenwoordigde en de derde.

In geval van middellijke vertegenwoordiging brengt de door de vertegenwoordiger verrichte rechtshandeling rechtsgevolgen teweeg tussen de laatstgenoemde en de derde.

§ 4. In geval van onmiddellijke vertegenwoordiging, indien de vertegenwoordiger een rechtshandeling verricht zonder daartoe bevoegd te zijn, verbindt de rechtshandeling de vertegenwoordigde niet ten aanzien van derden, behalve als hij deze bekrachtigt.

De bekrachtiging werkt terug tot op de datum waarop de rechtshandeling is verricht, onverminderd de door derden verkregen rechten.

§ 5. De vertegenwoordigde is eveneens gebonden door de rechtshandeling gesteld door een onbevoegde vertegenwoordiger indien de schijn van een toereikende bevoegdheid hem is toe te rekenen en de derde deze schijn in de gegeven omstandigheden redelijkerwijze voor werkelijk mocht aannemen. De schijn is toerekenbaar aan de vertegenwoordigde indien hij uit vrije wil door zijn verklaring of zijn gedraging, die niet hoeft onrechtmatig te zijn, ertoe heeft bijgedragen de schijn te wekken of in stand te houden.

§ 6. Wie voor rekening van een ander rechtshandelingen moet verrichten, mag niet optreden als tegenpartij van die andere noch in geval van een belangenconflict. Een dergelijke rechtshandeling is nietig, tenzij de vertegenwoordigde hiermee uitdrukkelijk of stilzwijgend heeft ingestemd.

Art. 1.9. Subjectieve goede trouw

De goede trouw wordt vermoed.

Een persoon is te kwader trouw, wanneer hij de feiten of de rechtshandeling, waarop zijn goede trouw betrekking

sa bonne foi ou lorsqu'elle aurait dû les connaître, eu égard aux circonstances concrètes.

Art. 1.10. Abus de droit

Nul ne peut abuser de son droit.

Commet un abus de droit celui qui l'exerce d'une manière qui dépasse manifestement les limites de l'exercice normal de ce droit par une personne prudente et raisonnable placée dans les mêmes circonstances.

La sanction d'un tel abus consiste en la réduction du droit à son usage normal, sans préjudice de la réparation du dommage que l'abus a causé.

Art. 1.11. Intention de nuire

La faute intentionnelle, commise dans le but de nuire ou de réaliser un gain, ne peut procurer d'avantage à son auteur.

Art. 1.12. Renonciation à un droit

La renonciation à un droit ne se présume pas. Elle ne peut se déduire que de faits ou d'actes qui ne sont pas susceptibles d'une autre interprétation."

CHAPITRE 3 (NOUVEAU)

Dispositions transitoires

Art. 3 (nouveau)

Les dispositions du livre 1er du Code civil s'appliquent aux actes juridiques et aux faits juridiques survenus après leur entrée en vigueur.

Sauf accord contraire des parties, elles ne s'appliquent pas et les règles antérieures demeurent applicables:

1° aux effets futurs des actes juridiques et faits juridiques survenus avant leur entrée en vigueur;

2° par dérogation à l'alinéa 1er, aux actes juridiques et aux faits juridiques survenus après leur entrée en vigueur qui se rapportent à une obligation née d'un acte juridique ou d'un fait juridique survenu avant leur entrée en vigueur.

moet hebben, kende of in de gegeven omstandigheden behoorde te kennen.

Art. 1.10. Rechtsmisbruik

Niemand mag misbruik maken van zijn recht.

Wie zijn recht uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en redelijk persoon in dezelfde omstandigheden geplaatst, maakt misbruik van zijn recht.

De sanctie voor een dergelijk misbruik bestaat in de matiging van het recht tot zijn normale rechtsuitoefening, onverminderd het herstel van de schade die het misbruik heeft berokkend.

Art. 1.11. Oogmerk om te schaden

De opzettelijke fout, gepleegd met het oogmerk te schaden of uit winstbejag, mag de dader geen voordeel verschaffen.

Art. 1.12. Afstand van recht

Afstand van recht wordt niet vermoed. Hij kan slechts worden afgeleid uit feiten of handelingen die voor geen andere uitleg vatbaar zijn."

HOOFDSTUK 3 (NIEUW)

Overgangsbepalingen

Art. 3 (nieuw)

De bepalingen van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek zijn van toepassing op alle rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na hun inwerkingtreding.

Tenzij partijen anders zijn overeengekomen, zijn die niet van toepassing en blijven de vorige regels van toepassing:

1° op de toekomstige gevolgen van rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden voor hun inwerkingtreding;

2° in afwijking van het eerste lid, op rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na hun inwerkingtreding die betrekking hebben op een verbintenis ontstaan uit een rechtshandeling of rechtsfeit dat heeft plaatsgevonden voor hun inwerkingtreding.

CHAPITRE 4 (ANCIEN CHAPITRE 3)

Disposition abrogatoire

Art. 4 (ancien art. 3)

L'article 1er de l'ancien Code civil, renuméroté par la loi du 18 juin 2018, est abrogé.

CHAPITRE 5 (ANCIEN CHAPITRE 4)

Entrée en vigueur

Art. 5 (ancien art. 4)

La présente loi entre en vigueur le premier jour du sixième mois qui suit celui de sa publication au *Moniteur belge*.

HOOFDSTUK 4 (VROEGER HOOFDSTUK 3)

Opheffingsbepaling

Art. 4 (vroeger art. 3)

Artikel 1 van het oude Burgerlijk Wetboek, vernummerd bij de wet van 18 juni 2018, wordt opgeheven.

HOOFDSTUK 5 (VROEGER HOOFDSTUK 4)

Inwerkingtreding

Art. 5 (vroeger art. 4)

Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de zesde maand na die waarin ze is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.